

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

2017 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	2
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
5.	DENETİM GÖRÜŞÜ	3
6.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	4
7.	EKLER.....	23

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli III sayılı Cetvelde yer alan kamu tüzel kişiliğine sahip, düzenleyici ve denetleyici bir kuruluştur.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanır. Uygulama sonuçları ve muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne göre yapılır. Bu bağlamda bütçe uygulama sonuçlarını göstermek üzere anılan Yönetmelik'in 538 ve 539'uncu maddelerinde sayılan mali tablolar düzenlenmektedir. Muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığının Say2000i saymanlık otomasyon sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2017 yılı bütçe gider ve gelir gerçekleşmeleri aşağıdaki gibidir:

2017 YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU (TL)	
800 Bütçe Gelirleri	2.749.547.977,99
800.3 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.512.404.128,44
800.3.1 Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	16.675.019,05
800.3.2 Malların Kullanma ve Faaliyette Bulunma İzni Gelirleri	2.495.704.670,43
800.3.6 Kira Gelirleri	24.438,96
800.05 Diğer Gelirler	237.143.849,55
800.05.01 Faiz Gelirleri	28.312.746,11
800.05.02 Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	174.854.506,87
800.05.03 Para Cezaları	25.786.815,76
800.05.09 Diğer Çeşitli Gelirler	8.189.780,81
810 Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	5.859.441,61
Net Bütçe Gelirleri	2.743.688.536,38

2017 YILI BÜTÇE GİDERLERİ TABLOSU (TL)	
830.01 Personel Giderleri	79.356.523,57
830.02 SGK Giderleri	5.999.291,15
830.03 Mal ve Hizmet Giderleri	140.196.116,22
830.05 Cari Transferler	2.166.463.312,99
830.05.1 Sosyal Güvenlik Kurumlarına	3.362.261,33
830.05.3 Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara	118.219,40
830.05.6 Uluslararası Kuruluşlara Üyelik Aidatı Ödemesi	1.067.522,47
830.05.8 Günel Bütçeye Verilen Paylar	2.161.915.309,79
830.06 Yatırımlar Sermaye Giderleri	351.673.292,45
Bütçe Giderleri Toplam	2.743.688.536,38

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2017 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Gider Taahhüt Hesaplarının Gerçek Durumu Yansıtması ve Taahhüt Kartlarının Düzenlenmemesi;

Yıl içerisinde geçerli sözleşmeler ile ertesi mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen taahhütlerde Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine uygun olarak “920 Gider Taahhütleri Hesabı” ile “921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabı”nın kullanılmadığı ve taahhüt kartlarının düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin taahhüt hesapları hesap grubunu açıklayan 471'inci maddesinde, yılı için geçerli sözleşmeler ile ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütlerinin, mevzuatı gereğince bu tutarlara ilave edilen taahhütler ile bunlardan yerine getirilenler veya feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

472'nci maddesinde ise, gerek yılı için geçerli, gerekse ertesi malî yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girişilen gider taahhütlerinin, bunlara yapılan ilaveler ve fiyat farkı tutarları ile taahhüdün yerine getirilmesi dolayısıyla nakden veya mahsuben yapılan hakediş ödemelerinin ve bu ödemelerden yapılan kesintilerin, taahhüt tutarından yapılan eksiltmeler, kısmen veya tamamen bozulan sözleşmelere ilişkin taahhütler ve diğer bilgilerin “Taahhüt Kartı”na kaydedileceği,

Girişilen gider taahhütlerine ilişkin bilgilerin, sözleşmenin imzalanmasından itibaren en geç üç iş günü içinde ilgili kamu idaresi tarafından muhasebe birimine bildirileceği,

İdarece yapılan bildirim üzerine taahhüt kartının düzenleneceği ve gerekli kayıtların yapılacağı, gider taahhütleri kayıtlarının yapıldığı muhasebe işlem fişine taahhüt kartının onaylı bir örneğinin ekleneceği,

Gider taahhütleri hesabının, harcama birimleri itibarıyla tutulacağı ve taahhüt tutarlarının, bu hesaba katma değer vergisi hariç tutarlar üzerinden kaydedileceği, bu hesapta yer alan tutarların bütçe hazırlanması sırasında dikkate alınacağı,

Hüküm altına alınmıştır.

920 Gider Taahhütleri Hesabının işleyişini açıklayan 474'üncü maddesinde ise, girişilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışının bu hesaba borç, 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği,

Girişilen taahhüdün yerine getirilmesi nedeniyle hesaplanan hakediş tutarlarının veya herhangi bir nedenle feshedilen taahhüt tutarlarının sözleşme fiyatları üzerinden bu hesaba alacak, 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği,

Belirtilmiştir.

Ancak, Kurum tarafından mal ve hizmet alımı işlerine ilişkin sözleşmelerin imzalanmasını müteakip taahhüt kartı düzenlenmediği ve taahhüt hesaplarında izlenmediği anlaşılmıştır. 920 ile 921 Gider Taahhütleri / Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının kullanılması ve taahhüt kartının düzenlenmesi, idare tarafından girişilen taahhütlerin takibi ile bütçe ve nakit planlaması açısından önemli olup; söz konusu hesapların kullanılmaması, hem Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine aykırılık teşkil etmekte, hem de İdare tarafından girişilen taahhütlerin sağlıklı bir şekilde takip edilmesine engel olmaktadır.

Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ilgili hesapların işletilmesi ve taahhüt kartlarının tutulması gereklidir.

Kamu idaresi cevabında özetle; muhasebe kayıtlarının 04/08/2017 tarihine kadar Maliye Bakanlığı Say2000i saymanlık otomasyon sistemi üzerinden 920-921 nazım hesapları kullanılmak suretiyle gider taahhütleri hesabına kayıtlar yapıldığı ancak bu tarihten sonra Kurumun Maliye Bakanlığınca uygulamaya konulan Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi uygulamasında pilot kurum olarak seçildiği, yeni sistemin tam olarak tüm modüllerinin kullanılmaması nedeniyle 920-921 hesaplarda TCKN/VKN numaraları ile işlem yapılamadığı ve taahhüt kartı düzenlenemediği ifade edilerek bulgu doğrultusunda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 471, 472 nci maddeleri çerçevesinde işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; Kamu idaresi cevabında bulgumuzla ilgili olarak, gerekli işlemlerin yapılacağı bildirmiş olmakla birlikte, Kurumun 2017 yılı Bilançosunun 920 Gider Taahhütleri ve 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmiştir.

BULGU 2: 5651 Sayılı Kanunla Verilen Görevlere İlişkin Olarak Yapılacak Her Türlü Mal veya Hizmet Alımları Usul ve Esaslarının Yönetmelik Yerine Kurul Kararı İle Belirlenmesi;

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun gereğince; Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmayan ve bu Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile yapılması gerekirken, Kanuna aykırı olarak Kurul kararı ile “usul ve esaslar” çıkarıldığı ve uygulamaya konulduğu tespit edilmiştir.

5651 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin 3’üncü fıkrasında;

“Kuruma Kanunla verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.”

Kanun’un Geçici 1’inci maddesinde;

“Başkanlığın kuruluştaki hizmet binasının yapımı, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.”

Kanun’un “Yönetmelikler” başlıklı 11’inci maddesinde;

“Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usûller, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir. Bu yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde çıkarılır.

Yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmek isteyen kişilere, telekomünikasyon yoluyla iletişim konusunda yetkilendirme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın, yer, erişim ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülüklerine ilişkin esas ve usûller, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş ay içinde çıkarılır.” hükümleri yer almaktadır.

Kanun’un 10’uncu maddesinin 3’üncü fıkrası uyarınca; 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi

Hakkında Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları, (ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi değildir. Ayrıca Kanunun Geçici 1'inci maddesi ile "Başkanlığın" kuruluştaki hizmet binasının yapımı da Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümleri dışında tutulmuştur.

Kanun'un "Yönetmelikler" başlıklı 11'inci maddesinde ise, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usullerin, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği belirlenmiştir. Bu madde gereğince Kanunun uygulanmasını gösteren çeşitli yönetmelikler Başbakanlık tarafından çıkarılmış ve Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

Ancak 5651 sayılı Kanunun 11'inci maddesi gereğince; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmayan ve bu Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin Başbakanlık tarafından bir yönetmelik çıkarılmamıştır.

5651 sayılı Kanunun 10'uncu ve Geçici 1'inci maddesi ile Kuruma verilen görevlere ilişkin yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla "Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları İle Yapım İşleri Usul ve Esasları" Kurul (Telekomünikasyon Kurulu) kararı ile Resmi Gazetede yayınlanmadan yürürlüğe konulmuştur. Alınan karar kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

16.06.2007 tarih ve 2007/İK-73/340 no.lu Kurul (Telekomünikasyon Kurulu) kararı ile Resmi Gazetede yayınlanmadan yürürlüğe konulan "Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları İle Yapım İşleri Usul ve Esasları"nın 1'inci maddesinde, Usul ve Esasların Amacının;

04.05.2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 10 uncu ve Geçici 1 inci maddeleri uyarınca Başkanlığa Kanunla verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları ile kuruluştaki hizmet binasının yapım işlerinin, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 05.01.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanması ile ilgili uygulanacak usul ve esasları belirlemek olduğu,

"Hukuki dayanak" başlıklı 3'üncü maddesinde de, bu Usul ve Esasların, 5651 sayılı Kanunun 10'uncu ve Geçici 1'inci maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmiştir.

Kurul kararı ile uygulamaya geçirilen ve Resmi Gazetede yayınlanmayan “Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları İle Yapım İşi Usul ve Esasları”na dayanılarak büyük tutarlarda mal ve hizmet alımları yapılmaktadır. Kanuna aykırı çıkarılan bu usul ve esaslar Resmi Gazetede yayınlanmadığı gibi Kurumun mevzuatını yayınladığı İnternet sitesinde de bulunmamaktadır.

“Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları İle Yapım İşi Usul ve Esasları”nda Doğrudan Temin Usulü ve Belli İstekliler Arasında Pazarlık Usulü olmak üzere iki ihale usulü bulunmaktadır.

Doğrudan Temin Usulünde ihtiyaçlar, ilan yapılmaksızın davet edilen istekli ve/veya isteklilerle idari ve/veya teknik şartlar ile fiyat üzerinde görüşme yapılarak veya yazılı teklif alınarak doğrudan temin edilmektedir.

Belli İstekliler Arasında Pazarlık Usulünde ilan yapılmaksızın davet edilen her bir istekli ile ihale komisyonunun görüşmekte, şartların netleştirilmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden yazılı ve kapalı son teklifler alınmaktadır. Tekliflerin kapalı alınması, açılması ve değerlendirilmesini müteakip fiyat üzerinden pazarlık yapılarak ihtiyaçlar temin edilmektedir.

İhtiyaçların doğrudan alınması veya belli istekliler arasında pazarlık yapılması, geçici teminat mektubu alınması hususunun ihale yetkilisinin takdirinde olması ve ilan yapılmaması Usul ve Esasların idare ihtiyaçlarının zamanında ve süratle karşılanması amacı doğrultusunda hazırlandığı ancak saydamlığı, rekabeti ve eşit muameleyi dikkate almadığı anlaşılmaktadır.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun “Daireler Kurulu” başlıklı 27’nci maddesinde genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince mali konularda düzenlenecek yönetmelikler ile yönetmelik niteliğindeki düzenleyici işlemlerin, Sayıştayın istişari görüşü alınarak yürürlüğe konulacağı hüküm altına alınmıştır. Adı yönetmelik olmamakla birlikte mali hükümleri ihtiva eden “Karar” veya “Esaslar” adıyla yapılan düzenleyici işlemler de Sayıştay’ın istişari mütalaasına sunulmalıdır. “Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları İle Yapım İşi Usul ve Esasları”nın Sayıştay’ın istişari görüşü alınmadan çıkarıldığı görülmektedir.

Sonuç olarak 5651 sayılı Kanun gereğince; Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmayan ve 5651 Sayılı Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile yapılması gerekirken Kanuna aykırı olarak Kurul kararı ile “usul ve esaslar” çıkarıldığı ve Resmi Gazetede yayınlanmadığı, Sayıştay’ın istişari görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının 5651 Sayılı “İnternet ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” ile kurulduğu, Kanunun “Yönetmelikler” başlıklı 11 inci maddesi hükmünde de görüldüğü üzere 5651 sayılı kanun kapsamında Kuruma yüklenen görevlerin yerine getirilmesi kapsamında Yönetmelik çıkarma yetkisi Adalet, İçişleri ve Ulaştırma Bakanlıklarına birlikte verilmiş olduğu ve bu kapsamda üç yönetmelik çıkarılarak verilen görevlerin yerine getirildiği, 5651 Sayılı Kanununun 10 ’ uncu maddesinin 3’ üçünü fıkrasında ise “(3) Kuruma Kanunla verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.” hükmüne yer verildiği ve kanununun 11 inci maddesinde olduğu gibi açık bir şekilde Yönetmelik düzenleneceğine ilişkin bir husus yer almadığı, buna rağmen, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurul’u tarafından “Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İş Usul ve Esasları” düzenlendiği Sayıştay Başkanlığınca 2007 yılından bu yana 11 yıldır yapılan tüm denetimler esnasında söz konusu usul ve esasların uygulandığı,

671 Sayılı KHK ile Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı kapatılarak tüm görevleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna verildiği ve devlette devamlılık esası gereğince 11 yıldır uygulanmakta olan usul ve esasların uygulanmasına devam edildiği ifade edilmiştir.

Uygulamanın kanuna aykırılığının bulunmadığı değerlendirilmekle birlikte, Sayıştay denetiminin yol göstericiliği ilkesinden hareketle Maliye Bakanlığı ve Sayıştay’ın görüşleri alınarak söz konusu usul ve esasların Yönetmelik olarak düzenlemesine yönelik çalışmalara başlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; 04.05.2007 tarihli ve 5651 sayılı Kanun’un 11’inci, 10’uncu ve Geçici 1’inci maddeleri uyarınca, bu Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile yapılması gerekmektedir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurul’u tarafından Kanuna aykırı olarak çıkarılmış olan “Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı Mal ve Hizmet Alımları ile Yapım İş Usul ve Esasları” Resmi Gazetede yayınlanmadan ve Sayıştay’ın istişarî görüşü alınmadan uygulamaya konulmuştur.

Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmayan ve 5651 Sayılı Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Başbakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile yapılması gerekirken Kanuna aykırı olarak Kurul kararı ile “usul ve esaslar” çıkarılarak, Resmi Gazetede yayınlanmadan ve Sayıştay’ın istişarî görüşü alınmadan uygulanmasının mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

Öneri:

Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmayan ve 5651 Sayılı Kanun ile verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımlarının uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenmesi önerilmektedir.

BULGU 3: 5018 sayılı Kanun'un Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlara uygulanmayan hükümleriyle ilgili yeterli yasal düzenleme bulunmamasının, BTK da dahil olmak üzere bu Kurumların mevcut mali sisteme uyum sağlayamamalarına ve bu Kurumların hesap verme sorumluluklarının TBMM'de gereği gibi görüşülememesine sebep olması;

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Dış denetim" başlıklı 68 inci ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Denetim alanı" başlıklı 4 üncü maddeleri uyarınca Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar da diğer kamu idareleri gibi Sayıştay denetimine tabi olup, bu kurumlar için de aynı şekilde denetimler yapılarak TBMM'ye raporlar sunulmakta ve Sayıştay'ın sunduğu bu raporlar dikkate alınarak, diğer kamu idareleri gibi yönetim ve hesap verme sorumlulukları TBMM'de görüşülmektedir.

6085 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi gereğince Sayıştay, denetimine tabi tüm kamu idarelerinin mali faaliyet, karar ve işlemlerini hesap verme sorumluluğu çerçevesinde denetleyip sonuçları hakkında TBMM'ye raporlar sunmakla görevli kılınmıştır. Aynı Kanun'un 38 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında da, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının, Sayıştay raporlarındaki değerlendirmeler çerçevesinde TBMM'de görüşüleceği hükme bağlanmıştır. Faaliyet raporlarıyla ilgili olarak da ayrıca, 5018 sayılı Kanun'un 41 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında, kamu idarelerine ait faaliyet raporları ve bunlarla ilgili Sayıştay değerlendirmeleri dikkate alınarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının TBMM'de görüşüleceği belirtilmiştir.

6085 sayılı Kanun'un 7 nci maddesine göre, Sayıştay Kanunu kapsamındaki sorumlular ve sorumluluk hallerinin uygulanmasında, 5018 sayılı Kanun'da belirtilen sorumlular ve sorumluluk halleri esas alınmaktadır.

"Hesap verme sorumluluğu" kapsamındaki sorumlular ve sorumluluk halleri 5018 sayılı Kanun'un 8 ve 11 inci maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelere göre;

- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından,

- Üst yöneticilerin stratejik planların ve bütçelerin kalkınma planına, yıllık programlara,

kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından,

- Yine üst yöneticiler malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden,

Sorumlu oldukları ve sayılan bu hususların aynı zamanda hesap verme sorumluluğunun çerçevesini oluşturduğu bilinmektedir. Diğer yandan, 5018 sayılı Kanun'un 68 inci maddesi ve 6085 sayılı Kanun'un çok sayıda maddesiyle, hesap verme sorumluluğunun çerçevesini oluşturan bu hususların denetimi Sayıştay'a görev olarak verilmiş olup, aynı zamanda TBMM'ye sunacağı raporların içeriğini de oluşturmaktadır.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar için ihtiyaç olduğu düşünülerek, 5018 sayılı Kanunla kurulan yeni mali yönetim sisteminin temel özellikleri aşağıda kısaca açıklanmıştır.

“Hesap verme sorumluluğu” kavramı, diğer gelişmiş demokratik ülkelerle birlikte 2000’li yılların başında Ülkemizde gündeme gelmiş ve 5018 sayılı Kanun’la kamu mali yönetim sistemimize girmiştir.

5018 sayılı Kanunla kurulan yeni kamu mali yönetim sistemiyle;

- İyi yönetimin unsurlarından olan hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık ilkesi getirilmiştir.

- Merkezi otoritelerin kontrolünde olan yetki ve sorumluluklar tamamen kamu idarelerine devri sağlanmıştır.

- Stratejik planlama ve performans esaslı bütçelemeye geçilmiştir.

- Kamu idarelerinin faaliyet raporu düzenleme ve üst yöneticilerinin güvence beyanı verme esası getirilmiştir.

- Hesap verme sorumluluğu gereği, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanımı ilkesi kabul edilmiştir.

- Muhasebe birliği kurulmuş, yayımlanan mali istatistiklerle kamuya ait tüm mali bilgiler şeffaf hale getirilmiştir.

- İç denetimi de kapsayan İç Kontrol Sistemi kurulmuştur.

- Sayıştay raporlarının TBMM'ye sunulması zorunlu hale getirilmiş, Sayıştay raporları esas alınarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının TBMM’de görüşülmesi sistemine geçilmiştir.

Belirtilen ilkeler esas alınarak kurulan yeni mali sistemle birlikte, daha önce kamu idareleri üzerindeki birçok konuda merkezi otoritelerin (Sayıştay, Maliye Bakanlığı ve Hazine gibi kurumların vize, tescil, nakit yönetimi, ödeneklerin kullanımı gibi) var olan kontrolleri sona erdirilerek, bütün yetki ve sorumluluklar kamu idarelerine devredilmiş ve inisiyatif tamamen kendilerine bırakılmıştır.

Bu şekilde, tüm yetki ve sorumluluk kendilerine devredilerek güçlendirilen kamu idarelerinin bu durumlarını dengelemek için tüm kamu idareleri için şeffaflık ve hesap verme sorumluluğu esası getirilmiştir. Bu kapsamda, kamu idarelerinde stratejik yönetim sistemine geçilerek, varlık sebepleri kapsamında, kendisine emanet edilen kamu kaynağının nasıl yönetildiğini ve mevcut mali sisteme ne kadar uyum gösterdiklerini raporlayarak ortaya koyma ve Sayıştay'ın da bu hususları denetleyip raporlama yükümlülüğü getirilmiştir. Sürecin devamında, verilen görevin nasıl yerine getirildiğine ilişkin olarak Sayıştay raporları da esas alınarak, kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının TBMM'de görüşülmesi esasına geçilmiştir.

5018 sayılı Kanun gereğince, hesap verme sorumluluğunun bir unsuru olarak, üst yöneticiler her yıl idare faaliyet raporu hazırlamakta ve iç kontrol güvence beyanı düzenleyerek faaliyet raporlarına eklemektedirler. İdare faaliyet raporlarını, bütçe hedef ve gerçekleştirmeler ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde hazırlamaktadırlar.

Üst yönetici tarafından verilen güvence beyanıyla; idare içerisinde etkin bir iç kontrol sisteminin var olup olmadığına, faaliyetlerin etkili, ekonomik, verimli ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine, idarenin risk yönetimi, iç kontrol sistemi ve işlem süreçlerinin etkin bir şekilde işleyip işlemediğine, üretilen bilgilerin doğru ve tam olup olmadığına, varlıklarının korunup korunmadığına dair kurum içine ve dışına makul güvence verilmektedir.

Yine aynı şekilde; kurumun faaliyetlerine değer katmak ve bunları geliştirmek amacıyla tasarlanmış bağımsız, nesnel, güvence sağlama ve danışmanlık faaliyeti niteliğinde iç denetim kurumu ihdas edilmiştir. İç denetimi de kapsayan iç kontrol ise idarenin malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile malî ve diğer kontroller bütünü olarak işlev görmektedir.

Belirtilen bu sistemin birer unsuru olarak; stratejik plan, performans programı, idare

faaliyet raporu, iç denetim rehberi, iç kontrol sistemi kurulması gerekmekte olup, ayrıca bu dokümanların kamu idarelerince nasıl hazırlanacağını gösteren ikincil düzenlemeleri yapma görevi çeşitli bakanlıklara verilmiş ve bu bakanlıklar tarafından uluslararası standartlar esas alınarak hazırlanan düzenlemeler uygulamaya konulmuştur. Genel kabul görmüş standartlar esas alınarak hazırlanan bu düzenlemelerle hem tüm kamu kurumlarında uygulama birliği sağlanmış, hem de Kanunla kurulan sisteme işlerlik kazandırılmıştır.

Yukarıda belirtilen yeni kamu mali yönetim sisteminin, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlara da uygulanabilmesi olması gerekir. Oysa, bahse konu unsurları içeren düzenlemelerin önemli bir bölümü 5018 sayılı Kanun'un bu kurumlara uygulanmayan maddelerinde yer aldığı görülmekte olup, bu konularla ilgili belirtilen kurumları kapsayan genel bir düzenleme de yapılmadığı için her kurum kendi mevzuatına göre uygulama yapmakta ve bunun sonucu olarak da, hem bu kurumlarda uygulama birliği sağlanamamakta, hem de tüm unsurlarıyla süreç işletilemediği için düzenleyici ve denetleyici kurumların hesap verme sorumlulukları TBMM'de gereği gibi görüşülememektedir.

Bilindiği üzere, 5018 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde, düzenleyici ve denetleyici kurumlar bu Kanun'un;

“Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme” başlıklı 9 uncu, Üst yöneticilerin hesap verme sorumluluğunu düzenleyen “Üst yöneticiler” başlıklı 11 inci, "Harcama yetkisi ve yetkilisi” başlıklı 31 ve “Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32 nci, “Giderin gerçekleştirilmesi” başlıklı 33 üncü (mali sorumlulukların düzenlendiği maddeler), “Faaliyet raporları” başlıklı 41 inci, “İç kontrol sistemi” başlıklı Beşinci Kısımda yer alan 55-67 nci (muhasabe yetkililerinin mali sorumluluğu, mali hizmetler biriminin kuruluşu ve işleyişi ile iç denetimin düzenlendiği maddeler), “Kamu zararı” başlıklı 71 inci maddelerine tabi tutulmamıştır.

Yapılan denetimlerde; 5018 sayılı Kanunu'nun, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na (BTK) uygulanmayan hükümlerine ilişkin olarak, Kurul mevzuatında var olan düzenlemeler ve mevcut uygulamalara ilişkin tespitlerimiz aşağıda belirtilmiştir.

Belirtilen hükümlerin bir kısmı BTK'nın kuruluş kanununda düzenlenmiş, bir kısmıyla ilgili olarak da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Kuruluş kanunda ise bazı hususlar kanun hükmü olarak düzenlenmiş, bazı hususlarda da ikincil düzenleme yapılması için Kurul'a yetki verilmiştir.

Kuruluş Kanundaki düzenlemelerin ayrıntılı olmaması ve ikincil düzenlemelerin hangi

---

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2017 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu 14

esaslara göre hazırlanacağı hususunda belirsizlik olması nedeniyle; Kurul tarafından yapılan düzenlemelerin hesap verme sorumluluğu sürecinin işletilmesinde yetersiz kalmasına yol açtığı ve 5018 sayılı Kanunla kurulan mali sisteme uyum sağlama noktasında sorunlara neden olduğu görülmektedir. Diğer yandan kuruluş kanununda hüküm bulunmayan durumlarda da, ya Kurum inisiyatif kullanarak kendine özgü bazı uygulamalar yapmakta, ya da o alan tamamen boşlukta kalabilmektedir.

Örneğin, mevcut sistemin temel unsurlarından olan stratejik plan, faaliyet raporu, performans bütçe gibi temel dokümanların hazırlanmasına ilişkin olarak BTK kuruluş Kanunda değil de teşkilat Yönetmeliğinde hüküm bulunmaktadır. Bu dokümanların hangi esaslara göre hazırlanacağına dair bir hüküm olmadığı için Kurulun hazırladığı bu dokümanların içeriği mevcut mali sisteme ve genel standartlara uyumlu olmadığı ve ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğu görülmektedir. Yine aynı şekilde, üst yöneticinin hesap verme sorumluluğu, iç denetim ve iç kontrol sistemine ilişkin olarak Kanunda ve Yönetmelikte her hangi bir düzenleme de bulunmamaktadır.

Diğer yandan, kanunla düzenlenmesi gereken; muhasebe hizmetleri birimi ile strateji geliştirme dairesi başkanlığının çalışma usul ve esasları ile harcama yetkilileri, gerçekleştirme görevlileri ve muhasebe yetkililerinin yetki ve sorumluklarının yönergelerle düzenlendiği görülmektedir. Ayrıca, düzenleyici ve denetleyici kurumlar 5018 sayılı Kanun'un "Kamu zararı" başlıklı 71 inci maddesine tabi olmadığı ve bu hususla ilgili başka yasal bir düzenleme de bulunmadığı için bahse konu kurumlarda çalışan memurların kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu zararına sebep olmaları durumunda, haklarında işlem yapılacak yasal bir dayanak da bulunmamaktadır.

5018 sayılı Kanun'un gerekçesinde de belirtildiği üzere, düzenleyici ve denetleyici kurumların malî özerkliklerinin korunması amacıyla Kanunun sadece belirli maddelerine tâbi olmaları öngörülmüştür. 5018 sayılı Kanun dışında tutulan konuları düzenlemek ve bu kurumların tümünde uygulama birliği oluşturmak amacıyla "Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Hakkında Kanun Tasarısı" hazırlanmış ve 12.07.2004 tarihinde TBMM'ye sunulmuş, ancak konu tekrar gündeme alınamamıştır.

Sonuç itibarıyla, 5018 sayılı Kanun'un BTK'ya uygulanmayan maddelerinde yer alan hususlarla ilgili olarak gerek kuruluş kanununda yeterli düzenleme bulunmaması, gerek bu hususlarla ilgili genel bir düzenleme yapılmamasının; BTK'nın 5018 sayılı Kanunla kurulan yeni mali sisteme uyum sağlayamamasına sebep olduğu ve ayrıca kendilerine emanet edilen

kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak Kurumun yönetim ve hesap verme sorumluluğunun TBMM’de görüşülmesini olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında özetle; Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların 5018 sayılı Kanunun sadece belirli maddelerine tabi tutulmasının, bu kurumların özellikleri olan işlevsel ve yapısal bağımsızlık ya da özerklik ilkeleri ile paralellik arz etmekte olduğu, DDK’ların örgütlenme yapıları düşünüldüğünde, hem merkezi yönetim bütçesine dahil olması hem de Kanunun sadece belirli maddelerine tabi olması kendi içinde tutarlı bir uygulama olduğu,

DDK’lar üst yönetici, harcama yetkilisi, gerçekleştirme görevlisi, muhasebe yetkilisi gibi unvanların tanımı ile bunların sorumluluklarının belirlendiği maddelere de tabi olamadığı, Kanunun bu maddelere tabi olmamakla birlikte DDK’ların Sayıştay tarafından yapılan dış denetiminde diğer kurumlardaki denetimlere paralel prosedürler uygulandığı, sorumluluk ve sorumluların 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlendiği, bu güne kadar itiraz da gelmediğinden bir sorunla karşılaşılmadığı,

5018 sayılı Kanunla, muhasebe hizmetleri, muhasebe yetkilisi ve sorumluluğu, iç kontrol ve iç denetim, iç denetçinin görevleri, iç denetçilerin nitelikleri ve atanması hususunda DDK’ların serbest bırakıldığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak; Kamu İdaresi cevabında, 5018 sayılı Kanununun uygulanmayan maddelerinin DDK’ların yapıları gereği olduğu belirtilerek, bu maddelerde düzenlenen hususlarda DDK’ların serbest bırakıldığı ve bu hususlarla ilgili genel hükümlere gidildiği ifade edilmektedir.

Verilen cevapta, 5018 sayılı Kanunla uygulamaya konulan, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkerinden ve bu bağlamda tüm kamu idareleri için hesap verme sorumluluğu çerçevesinde Sayıştay’ın TBMM’ye raporlar sunma ve bu raporlar dikkate alınarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarının TBMM’de görüşülmesi sisteminden hiç bahsedilmemiştir.

Bilindiği üzere, DDK’ları özerk yapıları, yürütme organı içerisindeki diğer kurumlarla olan ilişkilerini ilgilendirmektedir. Yasama denetiminin bir unsuru olan Sayıştay denetimi ve hesap verme sorumluluklarının TBMM’de görüşülmesinde her hangi bir ayrıcalık söz konusu değildir.

Sistemin temel unsurlarından olan stratejik plan, performans bütçe ve faaliyet raporuna ilişkin Kurum mevzuatında hüküm bulunmakta, ancak bunların hangi esaslara göre

hazırlanacağı ve içeriklerinin nasıl olacağına ilişkin her hangi bir hüküm bulunmadığı için hazırlanan bu dokümanlar belirtilen sistemin işletilmesinde yetersiz kalmaktadır. Yine, üst yöneticinin hesap verme sorumluluğuna ve iç kontrol sistemine ilişkin düzenlemelere Kurum mevzuatında yer verilmediği, uygulanan iç denetim sistemin de yeni mali yapının hedeflediği amacı karşılamadığı görülmektedir.

Bu itibarla, DDK'ların 5018 sayılı Kanun kapsamında ilgili mevcut durumları nedeniyle, BTK'nın yeni mali sisteme uyum sağlayamamasına sebep olduğu ve Kurumun yönetim ve hesap verme sorumluluğunun TBMM'de etkin bir şekilde görüşülmesini olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir.

Öneri:

Diğer kamu idareleri gibi Sayıştay tarafından denetlenip ve haklarında raporlar hazırlanan, TBMM tarafından da bu raporlar esas alınarak yönetim ve hesap verme sorumlulukları görüşülen Düzenleyici ve Denetleyici Kurumların, 5018 sayılı Kanunun bu kurumlara uygulanmayan maddelerinde düzenlenen konularla ilgili olarak, bu kurumların mali özerklikleri de göz önünde bulundurularak, uygulama birliği sağlayacak şekilde yasal düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğu önerilmektedir.

BULGU 4: Taşıt Kanunu ve Diğer Mevzuat Hükümlerine Aykırı Olarak Taşıt Alımı Yapılması;

a) Bütçe Kanunu hükümleri uyarınca Kalkınma Bakanlığı'nın uygun görüşü olmadan taşıt alımı yapılması;

05.01.1961 tarih ve 237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 9 uncu maddesi ile kurumların satın alacakları taşıtların azami satın alma bedelleri, 10 uncu maddesi ile de yıl içinde her ne şekilde olursa olsun edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı yılı bütçe kanunlarına bağlı (T) işaretli cetvelde gösterileceği hükme bağlanmıştır. Kanun'un 10 uncu maddesinde, bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir.

2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan idarelerin Taşıt Kanunu'na göre 2017 yılında edinebilecekleri taşıtları gösterir (T) işaretli cetvelinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun kurum hizmetlerinde

kullanılmak üzere 18 adet Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) alınabileceği gösterilmiş, 8'inci maddesinde ise (T) işaretli cetvelde yer alan taşıtların, ancak çok acil ve zorunlu hâllere münhasır olmak kaydıyla ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile edinilebileceği hükme bağlanmıştır.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu adına Kurul Başkanının ilgili Bakanlığa gönderdiği 29.12.2016 tarihli yazıda; Kurumun denetlemeye ilişkin görevlerini yerine getirebilmesi (2016 yılı itibariyle 616 işletmeci ile 140.000 baz istasyonu denetimleri ile diğer tüm hizmetler) için araç sayısının yetersiz olduğu gerekçesi ile Kurum hizmetlerinde kullanılmak üzere (T) işaretli cetvelinde belirlenen 18 adet Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) aracın çok acil ve zorunlu olarak satın alınması için gerekli izni alınması talep edilmiştir.

23.01.2017 tarihli ve 2017/9757 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun kurum hizmetlerinde kullanılmak üzere 18 adet Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) alınmasına 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 8 inci ve 237 sayılı Kanununun 10 uncu maddelerine göre karar verilmiştir.

2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (T) işaretli cetvelin NOT (3) bölümünde, idarelerin edinebilecekleri taşıtları gösterir cetvellerde yer alan taşıtların cinslerini, Kalkınma Bakanlığının uygun görüşü üzerine Maliye Bakanlığının değiştirmeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu adına Kurul Başkanının Maliye Bakanlığına gönderdiği 11.04.2017 tarihli yazıda; (T) işaretli cetvelinde belirlenen 18 adet (T7) Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) aracın (T4) Arazi Binek (En az 4, en fazla 8 kişilik) olarak değiştirilmesi talep edilmiş ve Maliye Bakanlığı tarafından 18.04.2017 tarihinde uygun görülmüştür. Kurumun 19.04.2017 tarihli yazısında ise 18 adet (T4) Arazi Binek (En az 4, en fazla 8 kişilik) araçtan 2 adedinin (T11-a) (sürücüsü dâhil en az 27, en fazla 40 kişilik) 1 adedinin ise (T11-b) (sürücüsü dâhil en az 41 kişilik) otobüs olarak revize edilmesi talep edilmiş, Maliye Bakanlığı tarafından 18.04.2017 tarihinde uygun görülmüştür.

Ancak 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (T) işaretli cetvelinde yer alan 18 adet(T7) Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) aracın cinsleri değiştirilirken Bütçe Kanunu'na ekli (T) işaretli cetvelin NOT (3) bölümünde yer alan "*idarelerin edinebilecekleri taşıtları gösterir cetvellerde yer alan taşıtların cinslerini, Kalkınma*

Bakanlığının uygun görüşü üzerine değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir” hükmü gereğince alınması gereken Kalkınma Bakanlığının uygun görüşlerinin alınmadığı tespit edilmiştir.

b) Taşıt Kanunu ile diğer düzenlemelere aykırı olarak lüks, pahalı ve yabancı menşeli taşıt alımı yapılması;

237 sayılı Taşıt Kanunu hükümlerine göre edinilen taşıtların, muayyen ve standart tipte, lüks ve gösterişten uzak, ucuz ve ekonomik olanlarından temin edilmesinin şart olduğu ve bu taşıtların münhasıran resmi hizmetin ifasında kullanılmak üzere tahsis edileceği anılan Kanunun 7 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Yerli ürün kullanılmasıyla ilgili 2011/13 sayılı Başbakanlık Genelgesinde tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, ülke ihtiyaçlarının yerli ürünlerden karşılanmasının ekonomimiz açısından büyük önem taşıdığı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımlar ile Devlet Malzeme Ofisinden gerçekleştirilecek alımlarda öncelikli olarak Türkiye’de üretilen ürünlerin tercih edilmesini ve kamu kurum ve kuruluşları yöneticilerinin bu konuda gereken duyarlılığı göstermeleri belirtilmiştir.

Bütçe Kanununa ekli (T) işaretli cetvelde ve 23.01.2017 tarihli ve 2017/9757 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu için satın alınmasına karar verilen (Pick-up, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) araçların cinsleri değiştirilerek Devlet Malzeme Ofisinden lüks ve yabancı menşeli olan, ucuz ve ekonomik olmayan 15 adet VW Tiguan 2.0 TDI SCR BMT 150 PS Highline arazi binek araç alınmasına karar verilmiş ve toplam 3.181.610,40 TL (adedi vergiler dâhil 212.107,36 TL) ödeme yapılarak 27.09.2017 tarihinde teslim alınmıştır.

Ayrıca cinsleri değiştirilerek 2’si (T11-a) (sürücüsü dâhil en az 27, en fazla 40 kişilik) 1’i (T11-b) (sürücüsü dâhil en az 41 kişilik) olmak üzere 3 otobüs Devlet Malzeme Ofisinden satın alınırken, lüks ve yabancı menşeli olan 2 adet Mercedes Benz Intouro (39+1 kişilik) Otobüs (adedi vergiler dâhil 651.223,36 TL) 1 adet Mercedes Benz Turismo M3 RHD (50+1 kişilik) Otobüs (adedi vergiler dâhil 894.368,43 TL) alınmasına karar verilmiş ve toplam 2.196.815,15 TL ödeme yapılarak 28.12.2017 tarihinde teslim alınmıştır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının her yıl yayınladığı Türkiye’de üretilen motorlu araç yerli katkı oranları listesinde yerli muhteva oranı % 50’nin üzerinde olan Pick-up (arazi

hizmetleri için) ile Otobüs taşıtları bulunmaktadır. Ancak ihtiyacı karşılayacak yerli ürünler bulunmasına rağmen yabancı araçlar tercih edilmiştir.

Yapılan bu taşıt alımlarında 237 sayılı Taşıt Kanunu ile 2011/13 sayılı Başbakanlık Genelge hükümlerine aykırı olarak lüks ve yabancı menşeli taşıtların tercih edildiği, ucuz ve ekonomik olmayan bu araçlar için toplam 5.378.425,55 TL gider yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında özetle; a) 2016/9368 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanan 2017 yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar'ın Düzenleyici ve denetleyici kurumlar başlıklı 24'üncü maddesinde “5018 sayılı kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların yatırım nitelikli projeleri bilgi için 2017 yılı Yatırım Programında yer alır. Bu projelerle ilgili yıl içinde ihtiyaç duyulacak revizyon bu karar hükümlerine tabi olmayıp, revizyonun yapılmasını müteakip bilgi için Kalkınma Bakanlığına bildirilir” hükmünün yer aldığı, Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan 2017-2019 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıkları konulu Genelge eki, 2017-2019 Dönemi Yatırım Programı Hazırlama Rehberinin, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar başlıklı 90'ıncı maddesinde “5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 25'inci maddesi gereğince, III Sayılı Cetvel kapsamındaki düzenleyici ve denetleyici kurumlar yatırım nitelikli projelerini bilgi için yatırım programı ile ilişkilendirilmek üzere Kalkınma Bakanlığına ileteceklerdir.” hükmünün yer aldığı ifade edilerek söz konusu hükümler çerçevesinde taşıt alımlarının da içerisinde yer aldığı yatırım harcamalarına ilişkin ödenek cetvelinin Kalkınma Bakanlığına iletilmiş olduğu belirtilmiştir.

b) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu ile görev verildiği, Ankara merkezi ile yedi Bölge Müdürlüğünce denetim görevleri ile diğer tüm hizmetleri, Kurum envanterinde kayıtlı olan 55 araç ile yürütülmesi ve bu araçlardan 43 tanesinin on yıllık amortisman sürelerini doldurması sebebiyle yeni araç alımı yapıldığını, alımı yapılan araçlardan, arazi araçları grubundaki yerli ürünlerin Kurumun ihtiyaçlarını karşılayacak teknik özelliklere sahip olmadığı değerlendirildiğinden adı geçen 18 adet aracın DMO'dan satın alındığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; a) 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (T) işaretli cetvelin NOT (3) bölümünde, “idarelerin edinebilecekleri taşıtları gösterir cetvellerde yer alan taşıtların

cinslerini, Kalkınma Bakanlığının uygun görüşü üzerine değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir” hükmü yer almaktadır. Bütçe Kanununda ve Bakanlar Kurulu Kararında 18 adet(T7) Pick-up (Kamyonet, sürücü dâhil 3 veya 6 kişilik) olarak belirlenen araçların cinsleri, 15 adet (T4) Arazi Binek (En az 4, en fazla 8 kişilik) 2 adet Otobüs (T11-a) (sürücüsü dâhil en az 27, en fazla 40 kişilik) 1 adet Otobüs (T11-b) (sürücüsü dâhil en az 41 kişilik) olarak revize edilirken, Bütçe Kanunu’na ekli (T) işaretli cetvelin NOT (3) bölümünde yer alan hükmü gereğince alınması gereken Kalkınma Bakanlığının uygun görüşlerinin alınmadığı görülmektedir.

b) Kamu idaresi cevabında alımı yapılan araçlardan, arazi araçları grubundaki yerli ürünlerin Kurum ihtiyaçlarını karşılayacak teknik özelliklere sahip olmadığı değerlendirildiği bildirilmiş olsa da; 237 sayılı Taşıt Kanununun 7'nci maddesinde yer alan "edinilen taşıtların, muayyen ve standart tipte, lüks ve gösterişten uzak, ucuz ve ekonomik olanlarından temin edilmesinin şart olduğu" hükmü ile yerli ürün kullanılmasıyla ilgili 2011/13 sayılı Başbakanlık Genelgesinin de yer alan "tasarruf ve rekabet ilkelerine uygun hareket edilmesi kaydıyla, ülke ihtiyaçlarının yerli ürünlerden karşılanmasının ekonomimiz açısından büyük önem taşıdığı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alımlar ile Devlet Malzeme Ofisinden gerçekleştirilecek alımlarda öncelikli olarak Türkiye’de üretilen ürünlerin tercih edilmesini ve kamu kurum ve kuruluşları yöneticilerinin bu konuda gereken duyarlılığı göstermeleri" hükümlerinin dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır.

Kurum tarafından yapılan toplam 5.378.425,55 TL tutarındaki taşıt alımının 237 sayılı Taşıt Kanunu ile 2011/13 sayılı Başbakanlık Genelgesi hükümlerine uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

7. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****BİLANÇO**

AKTİF HESAPLAR	Yıl 2017 (TL)	PASİF HESAPLAR	Yıl 2017 (TL)
1 DÖNEN VARLIKLAR	447.789.138,57	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	10.641.600,19
10 HAZİR DEĞERLER	80.112.803,30	32 FAALİYET BORÇLARI	380.000,00
102 BANKA HESABI	80.113.059,23	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	380.000,00
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	-255,93	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	2.278.449,75
12 FAALİYET ALACAKLARI	297.246.930,96	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	199.923,80
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	43.191.580,30	333 EMANETLER HESABI	2.078.525,95
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	254.055.350,66	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	7.983.150,44
14 DİĞER ALACAKLAR	66.407.494,46	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	6.311.640,67
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	66.407.494,46	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	1.671.509,77
16 ÖN ÖDEMELER	3.685.012,85	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	7.190.236,56
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	3.685.012,85		
18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	336.897,00	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	7.190.236,56
181 GELİR TAHAKKUKLARI HESABI	336.897,00	5 ÖZ KAYNAKLAR	748.536.945,12
2 DURAN VARLIKLAR	318.579.643,30	50 NET DEĞER	488.388.447,90
22 FAALİYET ALACAKLARI	892.331,32	500 NET DEĞER HESABI	488.388.447,90
226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	892.331,32		
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	316.894.824,00	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	490.737.508,89
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI		570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	490.737.508,89

	169.516.770,00		
252 BİNALAR HESABI	167.366.688,33	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-183.979.022,63
		580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-183.979.022,63
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	6.642.973,73		
254 TAŞITLAR HESABI	6.585.529,04		
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	301.198.862,41	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-46.609.989,04
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-488.981.612,75	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-46.609.989,04
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	154.565.613,24		
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00		
260 HAKLAR HESABI	46.692.871,45		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-46.692.871,45		
28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	780.559,20		
280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HESABI	780.559,20		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	11.928,78		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	2.282.720,78		
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-2.270.792,00		
AKTİF TOPLAMI	766.368.781,87	PASİF TOPLAMI	766.368.781,87

BİLANÇO DİPNOTLARI:

910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	1.072.799.158,81
911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	1.072.799.158,81
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	9.092.249,55
921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	9.092.249,55
948 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAKLAR HESABI	117.969,71
949 BAŞKA BİRİMLER ADINA İZLENEN ALACAK EMANETLERİ HESABI	117.969,71
998 DİĞER NAZİM HESAPLAR HESABI	3.650.835,07
999 DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI HESABI	3.650.835,07

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Ekonomik Kodlar			GİDERİN TÜRÜ	2017 Yılı (TL)	Ekonomik Kodlar			GELİRİN TÜRÜ	2017 Yılı (TL)
630			GİDERLER HESABI	2.794.767.864,99	600			GELİRLER HESABI	2.759.617.282,59
630	01		Personel Giderleri	79.356.523,57	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.514.193.278,46	
630	01	01	Memurlar	3.581.993,34	600	03	01 Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	19.201.867,85	
630	01	02	Sözleşmeli Personel	75.576.271,84	600	03	02 Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni gelirleri	2.494.965.091,73	
630	01	05	Diğer Personel	198.258,39	600	03	06 Kira Gelirleri	26.318,88	
630 02			SGK Devlet Primi Giderleri	5.999.291,15	600 05			Diğer Gelirler	245.417.396,13
630	2	01	Memurlar	399060,61	600	05	1 Faiz Gelirleri	29.587.564,06	
630	2	02	Sözleşmeli Personel	5600230,54	600	05	2 Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	173.955.965,99	
630 3			Mal ve Hizmet Alım Giderleri	134.577.120,52	600	05	3 Para Cezaları	34.245.673,46	
630	3	2	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	78.099.550,76	600	05	9 Diğer Çeşitli Gelirler	7.628.192,62	
630	3	3	Yolluklar	1.578.316,18	600	25	Kamu İd Bedelsiz Ol Al Mali Olmayan Var Elde Edilen Gelirler	6.608,00	
630	3	4	Görev Giderleri	5.714.473,78	600	25	1 Genel Büt Kap Kamu İd Bed Ol Al Mali Olmayan Var Elde Ed Gel	6.608,00	
630	3	5	Hizmet Alımları	45.866.624,83	610			İNDİRİM, İADE VE İSKONTOLAR HESABI	11.459.406,64
630	3	6	Temsil ve Tanıtma Giderleri	281.643,75	610	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.835.584,01	
630	3	7	Menkul Mal, Gayrimaddi Hak Alım, Bakım Ve Onarım Giderleri	949.672,82	610	03	01 Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	25.465,83	
630	3	8	Gayrimenkul Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	2.086.838,40	610	03	02 Malların kullanma veya faaliyette bulunma izni gelirleri	2.810.118,18	
630 5			Cari Transferler	2.166.463.312,99	05			Diğer Gelirler	8.623.822,63
630	5	1	Görev Zararları	3.362.261,33		05	2 Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	34.030,99	
630	5	3	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	118.219,40		05	3 Para Cezaları	8.582.917,92	
630	5	6	Yurtdışına Yapılan Transferler	1.067.522,47		05	9 Diğer Çeşitli Gelirler	6.873,72	
630	5	8	Gelirden Ayrılan Paylar	2.161.915.309,79			NET GELİR TOPLAMI	2.748.157.875,95	
630 12			Gelirlerin Ret ve İadesinden Kayn. Giderler	362,30					
630	12	3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	362,30					

630	13		Amortisman Giderleri	398.111.534,64				
630	13	1	Maddi Duran Varlıklar Amortisman Giderleri	351.157.746,12				
630	13	2	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Amortisman Giderleri	44.699.777,02				
630	13	3	Diğer Duran Varlıkların Amortisman Giderleri	2.254.011,50				
630	14		İlk Madde ve Malzeme Giderleri	8.655.668,72				
630	14	1	Kırtasiye Malzemeleri	2.294.733,59				
630	14	2	Beslenme, Gıda Amaçlı ve Mutfakta Kullanılan Tüketim Malz.	102.966,58				
630	14	3	Tıbbi ve Laboratuvar Sarf Malzemeleri	5.019,86				
630	14	4	Yakıtlar, Yakıt Katkıları ve Katkı Yağlar	1.104,48				
630	14	5	Temizleme Ekipmanları	145.008,86				
630	14	6	Giyecek, Mefruşat ve Tuhafiye Malzemeleri	56.990,82				
630	14	10	Zirai Maddeler	920,27				
630	14	12	Bakım Onarım ve Üretim Malzemeleri	2.068.608,34				
630	14	13	Yedek Parçalar	3.841.593,39				
630	14	14	Nakil Vasıtaları Lastikleri	325,00				
630	14	15	Değişim, Bağış ve Satış Amaçlı Yayınlar	23.192,80				
630	14	16	Spor Malzemeleri Grubu	39.707,00				
630	14	17	Basıncılı Ekipmanlar	518,40				
630	14	99	Diğer Tüketim Amaçlı Malzemeler	74.979,33				
630	15		Karşılık Giderleri	1.603.590,37				
630	15	4	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	1.603.590,37				
630	20		Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	460,73				
630	20	1	Gelirlerden Alacaklardan Silinenler	460,73				
630			NET GİDERLER TOPLAMI	2.794.767.864,99				
GİDERLER TOPLAMI (A)				2.794.767.864,99				
GELİRLER TOPLAMI (B)				2.759.617.282,59				
İNDİRİM ;İADE;İSKONTO TOPLAMI (C)				11.459.406,64	NET GELİR (D= B- C)	2.748.157.875,95	FAALİYET SONUCU D - A	-46.609.989,04